

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 8

31 січня 2013 р.

РЕЗОНАНС

**Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань
Додаток до журналу "Україна: події, факти, коментарі"**

№ 8 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія:

В. Горвий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту)
Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz@pochta.ru
www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги 3

Аналітичний ракурс

Потіха А.

Україна – МВФ: перспективи, прогнози **4**

Горовая С.

Перспективи добычи сланцевого газу в Україні
в коментарях експертів **14**

Законодавча влада 23

Виконавча влада 27

Політика 35

Економіка 40

Економіка України в контексті
світових кризових тенденцій **43**

У ЦЕНТРІ УВАГИ

В Україну прибула Місія Міжнародного валютного фонду

29 січня в Україну прибули учасники Місії Міжнародного валютного фонду. Постійний представник МВФ в Україні М. Альєр розповів, що Місія перебуватиме в Києві до 12 лютого. Її очолює К. Джарвіс.

Українська сторона розраховує отримати близько 15 млрд дол. Фахівці стверджують: факт приїзду місії МВФ вже демонструє, що кредит таки можуть виділити.

Водночас, міністр економічного розвитку і торгівлі І. Прасолов заявив, що Місія МВФ, яка напередодні розпочала працювати в Україні, лише ознайомиться із економічною ситуацією. Саме через це, за словами міністра, поки що МВФ та Київ не обговорюють умови відновлення кредитування. «МВФ не виставляв жодних умов, адже зараз приїхала група, що вивчатиме ситуацію. Вона провадить зустрічі із керівниками міністерств та відомств для того, щоб отримати дані (щодо стану економіки. – Ред.), які потім будуть ними розглядатися. Тому зараз відбувається суто технічна робота, вивчається ситуація в Україні. Міжнародний валютний фонд хоче зрозуміти ситуацію в нашій країні, щоб потім ухвалювати якісь рішення», – заявив І. Прасолов. Міністр економіки також заявив, що за підсумками роботи Місії МВФ не очікується підписання якихось документів, зокрема, і нового Меморандуму про співпрацю.

Загалом експерти сумніваються, що кредитну програму вдасться розблокувати швидко. Так, директор економічних програм Центру Разумкова В. Юрчишин вважає, що «те, що результатом цієї місії буде виділення коштів для України, виглядає дуже малоімовірно. Ця місія буде присвячена узгодженню позицій і досягненню взаєморозуміння. Після цього будуть відбуватися додаткові контакти. І в мене є оптимістичне бачення, що в першому півріччі Україна отримає перший транш кредиту».

Попередню програму співпраці України та МВФ було ухвалено у липні 2010 р.

Передбачалося, що за тією програмою Україна може отримати від МВФ 15,6 млрд дол. Проте Фонд виділив лише два транші на суму у 3,4 млрд дол., після чого припинив кредитування. Проте у 2013 р. Україна має повернути МВФ 5,8 млрд дол. за отримані раніше кредити.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

А. Потіха, наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Україна – МВФ: перспективи, прогнози

29 січня в Україну прибула місія МВФ на чолі з К. Джарвісом.

Слід зазначити, що відносини між МВФ і українським урядом залишаються непростими. В суспільстві тривалий час ведеться дискусія з приводу поглиблення стосунків. Частина експертів вважає за необхідне йти на зближення і виконувати вимоги МВФ, а інша частина вважає, що Україна може обійтись без допомоги МВФ. Як зазначив директор Науково-дослідного інституту економіки при Міністерстві економіки І. Мансуров, ще минулого року Міністерство економічного розвитку і торгівлі підрахувало, що Україна при нинішніх макроекономічних показниках може спокійно прожити і без допомоги Міжнародного валютного фонду, вийшовши на заплановані у бюджеті темпи економічного розвитку.

За його словами, кінець минулого року показав, що Україна вдало виходить на зовнішні ринки з розміщенням євробондів. Ніщо не заважає, щоб така тенденція продовжилася і в поточному році. Водночас, на думку фінансиста, Україні не вигідно співпрацювати з Фондом через його кабальні умови, які нерідко мають політичну підоснову. «На сьогодні ми маємо таку ситуацію: Україна виконала фактично усі умови МВФ, крім підвищення тарифів на газ для населення. У МВФ же

ніхто не хоче розуміти, як хворобливо це ударить по соціально не захищених українцях», – зазначив І. Мансуров.

Таку точку зору оприлюднив і директор філії Інституту стратегічних досліджень, доктор економічних наук Ю. Макогон. Він також вважає, що Україна з її економічним потенціалом може обійтися без допомоги МВФ. «Україна – держава, що входить в десятку найбільших держав Європи, світу, за своїм потенціалом. І при цьому брати позики, які потім треба віддавати з валюти, яку ми заробляємо на експорті, незважаючи на негативне сальдо зовнішньої торгівлі – нонсенс», – вважає економіст.

Проте значна частина експертів вважає, що без кредитів МВФ українська економіка перебуватиме у скрутному становищі. Представники влади також вважають, що кредити МВФ допоможуть Україні. Тому ведуться переговори з цією організацією.

За словами новопризначеного голови НБУ І. Соркіна, українська сторона разом з представниками МВФ буде працювати на позитивний результат, відстоюючи позиції Нацбанку з багатьох питань. «Ми разом дискутуватимемо, розповідатимемо про досягнення в країні, про ту політику, яку ми ведемо», – зазначив він.

Як заявив перший віце-прем'єр С. Арбузов, Київ розраховує на приблизно 15 млрд дол. від МВФ. За словами чиновника, український уряд розраховує домовитися з МВФ про початок нової програми кредитування stand – by на ту ж суму і на тих же умовах, які були зафіксовані в попередньому Меморандумі про співпрацю України з Міжнародним валютним фондом. «Ми, як і раніше, хочемо вести розмову про ті суми і умови, які були зафіксовані в попередньому меморандумі. Це близько 10 млрд спеціальних прав запозичення (близько 15 млрд дол.). Я упевнений, що з Місією, коли вона приїде, ми говоритимемо все-таки в цих рамках. Нічого не змінилося для того, щоб переглядати суму фінансування», – заявив С. Арбузов після зустрічі з американським послом в Україні Дж. Теффтотом. Зауважимо в цьому контексті, що позицію США вважають вирішальною в процесі ухвалення рішень Фонду.

Деякі аналітики вважають, що Україні, яка втратила минулого року понад 20 % валютних резервів, доведеться піти на ком-

проміс з МВФ, щоб добитися відновлення кредитів в рік пікових виплат по зовнішньому держборгу, який становить близько 9 млрд долл., з яких майже 6 млрд дол. – це зобов'язання перед Фондом. Міжнародне рейтингове агентство Standard & Poor's прогнозує в 2013 р. збільшення витрат України на обслуговування зовнішнього боргу до 7 % доходів бюджету з 6 % в 2012 р.

Більшість незалежних експертів вважають, що при скороченні економіки і експортних надходжень, що спостерігається з другої половини 2012 р., і пікових виплатах по зовнішніх боргах, в 2013 р. Україні буде важко обійтися без фінансової допомоги МВФ, яка, втім, також матиме свою «ціну». «В усіх своїх прогнозах ми дуже великі надії покладаємо на відновлення співпраці з МВФ. Причому не лише в плані “зустрілись – поспілкувались”, але в плані реального відновлення кредитування, а звідси витікає щонайменше підвищення внутрішніх тарифів на газ, а це, відповідно, спричинить і прискорення інфляції, особливо після такої низької бази, як в 2012 р.», – зазначив глава аналітичного департаменту Dragon Capital А. Бесп'ятов.

На його думку, непоновлення співпраці з фондом і цього року може коштувати Україні подальшого скорочення валютних резервів до небезпечного рівня і девальвації гривни.

Експерти прогнозують, що кредит все ж таки буде наданий, і Україні, судячи з усього, не загрожує швидкий обвал і дефолт. Незважаючи на той факт, що золотовалютний резерв вже сьогодні не покриває заборгованості країни перед кредиторами, економісти з надією дивляться на новий транш від МВФ. Звичайно, цей «порятунок» не можна буде назвати тривалим і особливо дієвим, проте країна все ж отримає час для того, щоб хоч трохи налагодити стан економіки, створивши сприятливіші умови для бізнесу і почавши, нарешті, отримувати прибутки.

Необхідність досягнення домовленості з Фондом актуалізувала проблему підвищення комунальних тарифів для населення, що висувається МВФ як одна з вимог поновлення кредитування. Примітно, що повідомлення про візит Місії МВФ співпало в часі з обнародуванням інформації про те, що Національна комісія, що здійснює державне регулювання у

сфері комунальних послуг, ініціює поетапне підвищення тарифів на тепло- і водопостачання до економічно обгрунтованого рівня до 1 січня 2015 р.

Комісія також пропонує уряду узяти на себе повноваження встановлювати рівень тарифів. У Нацкомісії пояснюють це тим, що згідно із законом, не мають права встановлювати тарифи на рівні нижче ринкового, проте розуміють, що доходи деяких споживачів комунальних послуг не дозволяють їм платити повну ціну за газ, опалювання і воду. Отже, в перехідний період коли і як підвищуватимуться тарифи повинен визначати уряд. «Тарифи не можуть бути збитковими – це призведе до руйнування підприємств. Але значна частина населення не може платити ринкову ціну комунальних послуг. Тому і була вибрана модель встановлення тарифів нижче рівня собівартості. Різниця покриватиметься з бюджету», – зазначив голова комісії В. Саратов.

За підрахунками фахівців, щоб тарифи на тепло досягли «економічно обгрунтованого рівня», їх треба підвищити на 30 %, а на водопостачання – на 40 %. Розрахунки Нацкомісії повністю співпадають з озвученими раніше вимогами МВФ про підвищення комунальних тарифів.

Втім, в уряді заявляють, що розрахунки Нацкомісії були зроблені і передані в уряд ще восени 2012 р. «у рамках виконання завдання по приведенню тарифів до економічно обгрунтованого рівня». «Ці розрахунки показали, що доведення тарифів до рівня покриття витрат буде дуже істотним і відчутним для населення. Оскільки соціальний захист населення – це один з пріоритетів державної політики, графіки корекції були відхилені», – зазначається в повідомленні уряду.

Проте, в цьому повідомленні не йдеться про те, що там не сприймають самі розрахунки Нацкомісії про підвищення комунальних тарифів. Директор Інституту міста О. Сергієнко говорить, що для нього термін «економічно обгрунтований рівень» комунальних тарифів – це щось філософське, адже досягти його так само неможливо, як і горизонту. «Насправді чіткого визначення, алгоритму розрахунку тарифів немає. Тому при розрахунку тарифів підприємства закладають туди усі валові

витрати, а ці витрати, зрозуміло, постійно ростуть хоч би тому, що росте вартість газу або мінімальна зарплата. Але такий порядок розрахунку економічно обгрунтованого рівня тільки стимулює монополіста, що надає ці послуги, підвищувати ціни, а не модернізувати їх виробництво», – підкреслив О. Сергієнко.

При цьому експерт наголосив, що не потрібно сприймати вимогу підвищення тарифів лише як примху міжнародних фінансових організацій. І якби підвищення тарифів супроводжувалося більшою прозорістю їх формування, то, в певному значенні, в цьому могли б бути зацікавлені і споживачі. «Неможливо, щоб така величезна галузь, де обертаються такі кошти, була непрозорою. Можливо, тарифи для населення і не покривають деяку умовну собівартість. Але, наприклад, тарифи для бюджетних підприємств у декілька разів можуть перебивати собівартість. Тому це не лише вимоги МВФ або Світового банку. Люди теж хочуть отримувати якісні послуги і розуміти, за що вони платять. Замість цього тарифи підвищуються, а ні в галузі, ні в якості послуг нічого не покращується», – вважає експерт.

На необхідності вибіркового підвищення комунальних тарифів наголосив у своїй заяві Прем'єр-міністр М. Азаров. За його словами, Україна готова піти на диференційоване підвищення тарифів на комунальні послуги для населення для досягнення компромісу з Міжнародним валютним фондом про відновлення програм фінансування. «Ми сказали, що для тих, хто має європейську зарплату і доходи, ми готові для них встановити тарифи такі, які відповідають собівартості цих товарів», – заявив М. Азаров.

При цьому Прем'єр підкреслив, що отримання кредиту МВФ не є критично важливим для України, тому Київ продовжує переговори, розраховуючи добитися прийнятних умов співпраці. М. Азаров відзначив, що рівень доходів більшої частини населення країни залишається, як і раніше, низьким, тому люди не зможуть платити повну вартість. «Що стосується підвищення тарифів на газ для населення – всього, в тому об'ємі, про який вони (МВФ) говорили з нами, то на це ми піти не можемо», – запевнив Прем'єр.

Згодом в більш жорсткій формі під час нещодавнього засідання Кабінету Міністрів М. Азаров закликав не спекулювати на темі підвищення комунальних тарифів. За його словами, один із телеканалів поширив інформацію про те, що готується підвищення тарифів, «і зрозуміло, люди у розпачі, не знають, як звести кінці з кінцями». «По-перше, хто це готує підвищення тарифів, я хочу запитати? Хто це? Немає таких. Хочу серйозно застерегти всіх від спекуляцій щодо підвищення тарифів для населення. Ми вже два роки справляємося з ситуацією, не підвищуючи тарифів. І сьогодні зовсім не ті екстремальні умови, які були у 2010 р., щоб спекулювати на цій темі», – заявив Прем'єр-міністр.

Натомість, керівник аналітичного департаменту інвесткомпанії «АРТ Капітал» І. Путілін вважає, що уряд вимушений буде піти на певні поступки: «З наближенням дати прибуття Місії МВФ в Україну чиновники стають дедалі більш поступливими у своїх судженнях відносно тарифів на газ для населення, відмічаючи диференційоване їх підвищення», – підкреслив він.

У свою чергу, О. Паращій з інвесткомпанії Concorde Capital відзначив, що останні заяви чиновників є хорошим сигналом напередодні переговорів з МВФ. Водночас експерт вважає, що далі за розмови про реформи справа не піде і в нинішньому році тарифи підвищувати не будуть. «Але якщо буде прийнято рішення про зростання тарифів, уряду доведеться розробляти широку програму надання субсидій. Нинішня система пристосована лише для захисту найбідніших громадян. Нові механізми мають бути розроблені і для одержувачів з низьким і середнім рівнем доходу», – вважає експерт.

Водночас багато хто з експертів сумнівається в тому, що МВФ піде на поступки. За їхніми словами, Україна хоче отримати кредит Міжнародного валютного фонду малими зусиллями, фактично не виконавши умов Фонду, на яких він твердо наполягає. Про це, зокрема, йдеться в аналітичному звіті компанії з управління активами «Кінто».

На думку аналітиків «Кінто», уряду навряд чи вдасться виконати умови МВФ, і результати можуть бути невтішними. «Традиційно напередодні приїзду Місії МВФ в Україну в

уряді заговорили про можливість підвищення тарифів на тепло і газ для окремих верств населення і про наміри впровадити більш гнучке курсоутворення на валютному ринку. Разом з тим, ще недавно заявлялося прямо протилежне», – наголошується в звіті компанії.

Як зазначили в «Кінто», те, що уряд «час від часу свідомо вдається до декларативних заяв, які не передбачають за собою конкретних дій, відомо вже давно, тому їх не слід розцінювати як зміну політичного курсу». Можливо, на думку експертів «Кінто», в цьому контексті Україні варто поспішити з виходом на зовнішні ринки запозичень слідом за «Укрексімбанком», оскільки «вікно» для країни може залишатися відкритим ще максимум кілька тижнів. Коли стане зрозуміло, що прогресу в переговорах з МВФ не буде, це «вікно» може швидко зачинитися.

Діалог України з МВФ передбачається досить нелегкий. Маючи досвід невиконання українськими партнерами своїх зобов'язань (насамперед урядом – як при діючій владі, так і при «попередниках»), Фонд навряд чи влаштує формула вирішення питання «гроші – увечері, уранці – стільці». «МВФ вже навчився розрізняти обіцянки, плани, закони і їх виконання», – зазначив керівник інвестиційними і пенсійними фондами «Кінто» М. М'який.

Як відзначають експерти, в жовтні минулого року МВФ оприлюднив звіт «Газова цінова політика України: наслідки підвищення тарифів», в якому вказувалося, що підвищення тарифів на газ і тепло на 20 % вивільнить 0,2 % ВВП для адресної допомоги нужденним громадянам за рахунок відміни необгрунтованого субсидування багатих домогосподарств. Ще Фонд звертав увагу, що через різницю в тарифах в Україні в промислових цілях незаконно використовується газ, оплачуваний по тарифах для населення. Підвищення ж тарифів повинне було б демотивувати махінаторів.

За прогнозами голови ради директорів групи «Інвестиційний Капітал Україна» (ICU) В. Гонтаревої, МВФ погодиться на поетапне підвищення тарифів на газ, «починаючи з 20 %». «Якщо уряд покаже, що, маючи дефіцит “Нафтогазу”

на цей рік, він зможе зробити його бездефіцитним наступного року, в цьому випадку, навіть незважаючи на досить великий дефіцит, його схвалить МВФ», – вважає старший аналітик Міжнародного центру перспективних досліджень О. Жолудь. Він не виключає, що МВФ може прийняти дефіцит у 5 %, якщо уряд покаже, що він одночасно працюватиме над скороченням цього дефіциту в подальші роки.

Теоретично додати оптимізму Україні могло б недавнє виділення Фондом кредиту на 4,3 млрд дол. для Греції, попри те, що витратна частина бюджету цієї країни перевищує прибуткову на суму, еквівалентну 5,2 % ВВП. У Ірландії ж, наприклад, якій МВФ теж продовжує надавати підтримку, цей показник планується ще більшим – 7,6 %. Правда, в прес-релізі МВФ про надання чергової порції позик Греції підкреслювалося, що рішення прийняте як виняток.

Проте, як відзначають експерти, можливість отримання кредитів від МВФ залежить не лише від гнучкості української сторони на переговорах, але і від бажання самого Фонду домовлятися, його готовності йти на компроміс, прислухатися до адекватних пояснень, зважати на українську специфіку тощо. Як показує практика, МВФ доволі поступово, але підвищує гнучкість своєї політики. Досить згадати нещодавню доповідь ради директорів МВФ, де вказано, що повна лібералізація фінансових потоків не може вважатися безперечною постійною метою для усіх економік. А ще на початку минулого року голова МВФ К. Лагард відзначала, що фонд не закликає до поголовного проведення програм податково-бюджетної консолідації. «Для деяких країн це необхідно, але багато хто може обійтися без заходів жорсткої економії, шукати інші шляхи боротьби з борговою кризою», – вважає К. Лагард.

Щоправда, як зазначають вітчизняні експерти, чи увійде Україна в число згаданих «деяких» країн, залежить у тому числі від політичних чинників. Це підтверджується вже неодноразово цитованими словами (сказаними минулого року) заступника держсекретаря США Ф. Гордона: «Навіть якщо демократія не є формальним критерієм для МВФ, я думаю, справедливо буде сказати, що міжнародне співтовариство буде меншою

мірою схильне підтримувати країну, яка не дотримується демократичних принципів».

Слід також зазначити, що деякі політичні сили в Україні виступають проти співробітництва з МВФ. Зокрема, у КПУ готуються пікетувати місця, де засідатимуть представники Місії МВФ, щоб привернути увагу українців до «порочної і дуже збиткової практики співпраці з Міжнародним валютним фондом». «Ми плануємо провести акції протесту у зв'язку з приїздом місії МВФ в Україну, починаючи з наступного тижня. Ймовірно, оскільки на цей момент міський комітет партії у нас опрацьовує ці заходи, на Арсенальній площі ми плануємо розпочати протестні заходи», – заявив лідер КПУ П. Симоненко.

Обмежуватись цією акцією комуністи не збираються. Біля місць, де засідатимуть представники МВФ, у партії також планують провести пікети. «Ми будемо використовувати різні форми протесту, щоб привернути увагу громадян України, організувати їх на боротьбу і змусити уряд відмовитися від ... співпраці з МВФ», – повідомив лідер українських комуністів.

Представники КПУ також вважають, що причинами підвищення тарифів на комунальні послуги можуть бути не лише поступки України МВФ. На їхнє переконання, за поділом і подальшою приватизацією НАК «Нафтогаз України», безсумнівно, послідує підвищення цін на газ для населення до «ринкових» і зростання комунальних тарифів. Так, другий секретар Хмельницького обкому КПУ, народний депутат України О. Борита прокоментувала заяву Президента В. Януковича про те, що НАК «Нафтогаз України» найближчим часом буде розділений на кілька підприємств, на базі яких будуть створені акціонерні товариства для «розвитку вкладень інвестицій». «Українська влада з легкістю, не задумуючись, здасть усю газову монополію та сферу регулювання комунальних тарифів у руки олігархічної мафії. Прикриваючи цю махінацію виконанням умови Євросоюзу, який вимагає поділу і акціонування «Нафтогазу», – зазначила О. Борита.

За її словами, таким чином «олігархічна влада задовольнить усіх, кого повинна задовільнити» – Євросоюз, МВФ і вітчизняний великий капітал, який отримує всю надприбуткову газороз-

подільну мережу. «Перед українцями ж можновладці будуть розводити руками, наївно кліпати очима і запевняти, що вони лише відповідально здійснювали курс на євроінтеграцію, і до зростання тарифів відношення не мають», – підкреслила О. Борита.

Експерти не виключають, що приїзд місії МВФ може бути використаний опонентами діючої влади як привід зайвий раз нагадати про себе і зміцнити власний імідж народних захисників і борців з олігархією, а також як можливість звернутись до представників західних країн з проханням «тиснути» на владу, мотивуючи таку необхідність «необґрунтованими переслідуваннями опозиціонерів і політичними репресіями».

Щоправда, експерти вважають, що для західних країн значно важливіше не випустити Україну зі сфери свого впливу. На думку експертів, в МВФ і на Заході в цілому добре розуміють і те, що відмовити Україні у фінансуванні – означає штовхнути офіційний Київ в обійми Кремля з усіма відповідними наслідками для демократичних цінностей. Наскільки це неприйнятно (передусім для основних акціонерів МВФ – США і ЄС), стане зрозуміло вже найближчим часом. Спрогнозувати конкретніше, коли саме, – поки важко. Наприклад, аналітики агентства Standard&Poor's прогнозували, що переговори України і МВФ можуть затягнутися на декілька місяців.

При цьому експерти вважають, що шанси на отримання Україною кредиту від МВФ можна оцінити вище 50 %. Таку думку, зокрема, висловив виконавчий директор Міжнародного фонду Блейзера О. Устенко. «Але питання інше: що уряд зробить для отримання цього кредиту? Швидше за все, у найближчі місяці ми побачимо серйозну дискусію з приводу гнучкого обмінного курсу і прив'язки до бівалютного кошика, відв'язування від курсу долара, встановлення нової межі валютного коридору в рамках 5 %. Ми побачимо вимогу скоротити дефіцит держбюджету. МВФ буде наполягати на дефіциті 2,5 % від ВВП, українська сторона – на 3,5 %. Я думаю, десь посередині вони зможуть домовитися. Можливо, це буде 3 %», – припустив О. Устенко.

Загалом же, в умовах наближення чергових президентських виборів влада змушена обирати «менше зло»: з одного боку,

підвищення тарифів для населення, що загрожує втратою рейтингів, але підвищує шанси отримання бажаного траншу МВФ, який можна буде використати для підтримання економічної стабільності і власних позицій напередодні виборів, з іншого – збереження існуючих тарифів і системи дотацій, що означатиме втрату необхідних для держави грошей МВФ і підвищення економічних ризиків для України. Яке з двох зол влада визначить «меншим» – дізнаємось найближчим часом (*Кредиты МВФ не являются жизненно необходимыми для Украины // <http://rus.for-ua.com/economics>. – 2013. – 21.01; Названа дата визита МВФ в Украину // <http://korrespondent.net>. – 2013. – 17.01; BBC Україна: Тарифы в ожидании МВФ: повышение неизбежно? // <http://korrespondent.net>. – 2013. – 16.01; Азаров: Украина готова пойти на уступки МВФ // <http://finance.liga.net/economics>. – 2013. – 18.01; Україна хоче отримати кредит МВФ малими зусиллями, не виконавши умов Фонду // <http://news.finance.ua>. – 2013. – 21.01; Отказ в кредите МВФ обвалит гривну // <http://lenta-ua.net>. – 2013. – 27.01; Комуністи готуються до протестів через приїзд в Україну місії МВФ // <http://24tv.ua>. – 2013. – 24.01; Азаров заспокоює: тарифи не підвищать // <http://zik.ua>. – 2013. – 23.01; Комуністи розповіли, коли зросте ціна на комунальні послуги // <http://expres.ua>. – 2013. – 27.01).*

С. Горовая, науч. сотр.,

канд. наук по соц. коммуникациям «СІАЗ» НБУВ

Перспективы добычи сланцевого газа в Украине в комментариях экспертов

Украина и англо-голландский нефтегазовый концерн Royal Dutch Shell подписали соглашение о распределении продукции от добычи сланцевого газа на Юзовском месторождении

в Харьковской и Донецкой областях. Подписание состоялось в Давосе в присутствии Президента Украины В. Януковича и премьер-министра Нидерландов М. Рютте. Соглашение подписали министр энергетики и угольной промышленности Э. Ставицкий и главный исполнительный директор Royal Dutch Shell П. Возер.

Перед подписанием соглашения в интервью прессе Президент Украины В. Янукович отметил, что это соглашение является полезным для Украины. «Выгодно, потому что это инвестиции, выгодно, так как за счет этих инвестиций мы будем увеличивать собственную добычу газа, выгодно, потому что мы будем создавать новые рабочие места, выгодно, потому что мы будем поднимать уровень экономики и за счет этого будем увеличивать доходную часть бюджета», – сказал В. Янукович.

Как информируют СМИ, по разным оценкам, Shell может вложить в Юзовское месторождение от 10 до 50 млрд долл. инвестиций. По словам министра энергетики и угольной промышленности Э. Ставицкого, только на первом этапе компания вложит больше 400 млн долл. в геологоразведку. Проще говоря, Shell пробурит скважины, чтобы проверить запасы Юзовского месторождения. По расчетам экспертов, прогнозные ресурсы Юзовской площади оцениваются примерно в 4 трлн куб. м газа.

При оптимистическом сценарии, в ближайшие десять лет одно месторождение может дать стране от 8 до 20 млрд куб. м газа в год – а это практически до трети необходимого стране объема «голубого топлива», в котором нуждаются и предприятия, и население, и госсектор (<http://finance.obozrevatel.com/analytics-and-forecasts/07431-davos.-postskriptum.htm>, 28.01.2013).

Что интересно, добыча сланцевого газа может существенно удешевить стоимость «голубого топлива» для страны, отмечают эксперты. Так, по словам Э. Ставицкого, в перспективе цена за газ может быть установлена на уровне 150–200 долл. за 1 тыс. куб. м.

В качестве примера можно привести опыт США. Еще несколько лет назад на американском энергорынке газ стоил

300–400 долл. за 1 тыс. куб. м, теперь – около 80 долл. И такое снижение цен стало реальным во многом благодаря активизации процесса добычи сланцевого газа.

При этом подписание соглашения о распределении продукции от добычи сланцевого газа на Юзовском месторождении в Харьковской и Донецкой областях достаточно активно комментируется политиками и экспертами в СМИ. Так, президент Американской торговой палаты в Украине Х. Зуоски выразил мнение о том, что подписание данного соглашения является существенным шагом вперед на пути достижения энергетической независимости Украины и сигналом для международного бизнес-сообщества, что свидетельствует об открытости Украины для широкомасштабного инвестирования. По его словам, для развития топливно-энергетического комплекса в частности и экономики страны в целом этот шаг является принципиальным достижением, поскольку, как только будут обнаружены рентабельные месторождения, объемы инвестиций могут составить до 10 млрд долл. США. «Мы убеждены, что долгожданное подписание соглашения о распределении продукции для Юзовского месторождения сланцевого газа является существенным шагом вперед на пути достижения энергетической независимости Украины и сигналом для международного бизнес-сообщества, что свидетельствует об открытости Украины для широкомасштабного инвестирования», – сказал он (<http://minfin.com.ua/2013/01/28/711266/>, 28.01.2013).

Кроме того, по его мнению, увеличение добычи углеводородов на внутреннем рынке положительно повлияет на экономику страны, увеличивая поступления в национальный бюджет и стимулируя развитие рынка труда. «За последние несколько лет достижение энергетической независимости путем обеспечения равноправного доступа и добросовестной конкуренции остается стратегическим приоритетом Американской торговой палаты в первую очередь потому, что это – ключевой фактор для повышения общего уровня конкурентоспособности Украины», – рассказал эксперт. Также он отметил, что Комитет по вопросам топлива и энергетики Амери-

канской торговой палаты продолжать работать над разработкой предложения для повышения эффективности украинского энергетического сектора путем внедрения лучшего международного опыта. «Мы верим, что поддержка Украины на пути внедрения необходимых реформ является одной из ключевых составляющих ее будущего успеха и позволит Украине и ее гражданам занять их законное место в мировом сообществе», – подытожил он.

Эксперт по энергетическим вопросам Б. Соколовский считает, что Украина, подписав соглашение о разделе продукции с компанией Shell, может получить серьезный аргумент в газовых переговорах с Россией. «Сам факт подписания соглашения с компанией Shell во всяком случае играет положительную роль для энергетической независимости Украины – в случае успешной реализации проекта», – отметил эксперт.

Он подчеркнул, что даже не факт добычи, а лишь доказательство такой возможности станет серьезным аргументом в переговорах с Россией. «Добывать сланцевый газ или не добывать, учитывая экологические угрозы и, в целом, прозрачность экспертизы – это дело последующих лет. Но доказательство возможности промышленной добычи будет серьезным аргументом «за» в переговорах с Россией о новом контракте по закупке газа после 2019 года. Именно за это время, к 2019 году, компании Shell надо успеть сделать все необходимое, чтобы довести до промышленной добычи сланцевый газ. Учитывая зарубежный опыт, на все это нужно 5–7 лет. Так что медлить времени нет!», – отметил Б. Соколовский (http://rus.newsru.ua/finance/25jan2013/shell_5.html, 25.01.2013).

В статье, опубликованной в Financial Times, говорится о том, что соглашение с компанией Shell будет способствовать увеличению объемов иностранных инвестиций в Украину только если власть прибегнет к искоренению коррупции. «Знаковое соглашение о нетрадиционном газе, которое Украина подписала с Shell 24 января в Давосе, является не просто толчком для надежд Украины на снижение ее энергетической зависимости от России. Она также может дать столь

необходимый импульс к развитию ее инвестиционного климата. Украина будет надеяться, что пример Shell будет началом больших инвестиций в энергетический сектор со стороны ведущих иностранных компаний», – отмечает экономист Standard Bank Т. Эш.

В то же время, как сообщают СМИ, по мнению Financial Times, для развития инвестиционного климата существует ряд препятствий. «Но для того чтобы соглашение с Shell стало многомиллиардной инвестицией, геология должна быть такой как ожидается, а производство быть коммерчески выгодным. Впрочем, энергетические компании уже давно готовы идти в страны и участвовать в ситуациях, которых избегают другие компании», – отмечается в публикации (<http://www.ostro.org/general/economics/news/413788/>, 28.01.2013).

В то же время, как отмечает компания, которая занимается политическими рисками Maplecroft, в отчете об Украине, «учитывая широкую бизнес-среду в Украине, вызовы для ведения операций в Украине, связанные с инвестированием в растущий сектор сланцевого газа, остаются проблематичными и характеризуются высокой степенью неопределенности».

Таким образом, соглашение с Shell вряд ли принесет большие объемы неэнергетических инвестиций без значительных усилий по борьбе с коррупцией и укреплению нормативно-правовой базы, что власть давно обещает, но так и не осуществила, указывается в публикации.

При этом следует отметить, что политологи и эксперты неоднозначны во мнении относительно значимости подписания и реализации в экономическом и экологическом аспектах соглашения между компанией Shell и «Надра Юзовская» о разделе продукции от добычи сланцевого газа на Юзовском участке в Харьковской и Донецкой областях. Так, глава Центра прикладных политических исследований «Пента» В. Фесенко отметил: «Для В. Януковича подписание этого соглашения – это большой политический успех в Давосе».

При этом политолог подчеркнул: «Тут не все так просто в плане экологической проблематики. То, что нам надо решать эту

проблему и искать альтернативы источника добычи газа, это абсолютно понятно. Но необходимо максимально стремиться к тому, чтобы тут не было негативных экологических последствий».

С другой стороны, по словам В. Фесенко, в этом есть и вызов для оппозиции. «Мы уже видим, что “Свобода” проводит свою кампанию против добычи сланцевого газа... Неизбежно возникнет вопрос: это попытка поиграть на горячей теме и использовать ее для себя или же это объективно отвечает интересам российского “Газпрома”», – добавил политолог.

Директор Института глобальных стратегий В. Карасев отметил: «Я бы не был таким оптимистичным по поводу этого события. Потому не надо делать фетиш из российского газа, и потом, для того чтобы отказаться от российского газа, идти на рискованный проект, который ставит под риск нашу экологию».

По мнению эксперта, «нет никакого подвига в том, что Shell идет искать сланцевый газ в густонаселенных регионах Украины». «Несмотря на медийное значение этого соглашения, я бы с предостережением к этому относился, потому что есть медийный эффект, а есть – экологический и экономический эффект», – сказал В. Карасев (http://rus.newsru.ua/finance/25jan2013/shell_5.html, 25.01.2013).

При этом председатель правления Альянса «Новая энергия Украины» В. Боровик выразил мнение, что компании Shell и Chevron допустили ошибки, работая в Украине. «Обе компании сделали достаточно неверные шаги. Они начали говорить только с представителями лоббистских структур только в Киеве. Не провели той работы, которую должны были, с экологами, с политическими силами, с депутатами местных уровней. Они не провели правильные общественные встречи – были встречи на местах», – сказал В. Боровик.

Он отметил, что газодобывающие проекты должны пройти экологическую экспертизу. «Компания Chevron идет путем, из-за которого осеклась в Болгарии и может осечься в Румынии. Ошибка в том, что не было круглого стола с противниками реализации проектов добычи... Проекты должны пройти экспертизу, общественность надо убедить, что они безопасны», – отметил В. Боровик.

В то же время эксперт отметил исключительную важность газодобывающих проектов для Украины. «Это проекты по диверсификации поставок газа украинским потребителям. Это развитие инфраструктуры в Украине, ведь добыча нетрадиционного газа – это, условно говоря, хайтек в газовой отрасли», – подытожил В. Боровик (http://gazeta.ua/ru/articles/business/_ekspert-rasskazal-kakie-oshibki-dopustili-shell-i-chevron-v-ukraine/479274, 26.01.2013).

Также следует обратить внимание и на то, что через несколько дней после подписания в Давосе контракта между Shell и «Надра Юзовская» Россия заявила о том, что предъявляет Украине штраф в размере 7 млрд долл. за недобор газа.

При этом некоторые эксперты не исключают решения спора в международном суде, причем Украина имеет серьезные шансы выиграть дело против «Газпрома». Тем более, такие прецеденты уже были, как, например, в случае с немецкой компанией RWE и «Газпромом», которые судились за 500 млн долл. штрафа, ведь россияне хотели получить эти деньги от немцев как раз за недобор газа. Получить хотели, но проиграли (<http://finance.obozrevatel.com/analytics-and-forecasts/07431-davos.-postskriptum.htm>, 28.01.2013).

А вот политики считают, что до выяснения отношений в суде дело не дойдет, Украина и Россия сумеют найти компромиссное решение. «Нужно решать проблему на уровне президентских переговоров. Думаю, такая встреча вскоре состоится», – сказал депутат от Партии регионов В. Олійник. Реакция российской стороны может быть и намеком на необходимость вступить в Таможенный союз. «Вспомните, кто заключал эти контракты? Вот пусть Юлия Тимошенко за это и отвечает. “Газпром” в данной ситуации абсолютно прав. В декабре 2010 года компания уже выставляла нам подобный счет. Но тогда сумма не превышала полмиллиарда долларов. По Харьковским соглашениям нам долги списали», – подчеркнул В. Олійник (<http://izvestia.com.ua/ru/article/49021>, 27.01.2013).

Его коллеги по партии с ним согласны: газовые контракты Ю. Тимошенко очень дорого обошлись стране. «Ежегодно мы переплачиваем по 5 млрд долл. “Газпром” своими действиями

еще раз показал вину Ю. Тимошенко. Но мне кажется, что до суда дело не дойдет», – считает «регионал» М. Четов.

Представители оппозиции же не видят иного решения, кроме суда. «Украина не стремится в Таможенный союз. Это очевидно. Тогда выход только один – судебное разбирательство. Есть ли шансы на победу? В контракте четко прописано, что закупающая газ сторона может заявить о сокращении объема импорта за шесть месяцев до начала нового года поставок. Если Украина успела это сделать, у нас есть все шансы выиграть судебное разбирательство», – считает зампреда фракции «Батьківщина» С. Соболев (<http://izvestia.com.ua/ru/article/49021>, 27.01.2013).

Выставленный многомиллиардный счет – штрафные санкции за недобор указанных в контракте объемов. Однако, по мнению некоторых политологов, нельзя исключать и вероятность того, что это реакция поставщиков на попытки Украины форсировать собственную добычу газа.

«Не исключаю, что штраф – не что иное, как ответный шаг на подписание в Давосе договора с Shell», – заявил политолог В. Фесенко. Рано или поздно нечто подобное должно было случиться. «Как мне кажется, есть только два выхода из сложившейся ситуации: выплатить неустойку или же пробовать оспорить это в суде», – полагает эксперт.

Официально предъявленные «Газпромом» претензии «Нефтегазу» «не просто совпадение», а «реакция “Газпрома” на попытку Украины ослабить энергетическое давление России», отметил политолог С. Таран.

Он напомнил, что в конце 2012 года украинское правительство подписало со структурами немецкой компании RWE договор о купле-продаже до 10 млрд куб. м газа в текущем году. Пробные поставки через территорию Польши начались еще в ноябре. Позже новый министр энергетики Э. Ставицкий заявил, что в этом году другие восточноевропейские страны могут предоставить свои мощности для транспортировки газа в Украину. В итоге объемы альтернативных поставок могут достичь 10 % потребностей страны.

«Но альтернативные источники – это временная мера. А уже через несколько лет мы можем сократить до минимума

импорт газа: подписание 24 января соглашения с Shell о добыче сланцевого газа в Харьковской и Донецкой областях – это хорошее начало. Вскоре ожидается соглашение с Chevron по разработке месторождений во Львовской и Ивано-Франковской областях, а также с Exxon Mobil – о бурении на шельфе Черного моря. «Газпром» понимает, что речь идет о возможности потери украинского рынка», – отметил С. Таран (<http://podrobnosti.ua/outeropinion/2013/01/28/884255.html>, 28.01.2013).

При всех позитивных надеждах, связанных с подписанием масштабного соглашения с Shell, обращают на себя внимание и аргументы противников данного проекта. Так, эксперт Института энергетических стратегий Ю. Корольчук акцентирует внимание на том, что «последствия долгосрочного применения традиционной технологии добычи сланцевого газа еще не известны». Кроме того, по мнению специалистов, стоимость добычи сланцевого газа высока, и его стоимость – по крайней мере на первом этапе – будет не принципиально отличаться от цены на российский газ. Если сейчас у «Газпрома» Украина покупает газ по цене 421 долл. за 1 тыс. куб. м (с учетом 100-долларовой скидки), то цена тысячи кубометров сланцевого газа экспертами определяется на уровне примерно 350 долл. И если российская сторона согласится пересмотреть условия газовых контрактов, пока длятся протесты против добычи сланцевого газа, то Киев, скорее всего, отложит начало реализации проектов с западными компаниями, предполагают некоторые аналитики рынка (http://www.kievrus.com/index.php?news_id=1682&lang=rus, 28.01.2013).

Примечательно, что пока против данного проекта выступили только представители «Свободы», скорее всего, из соображений пиара. «Очень, между прочим, профессионально и дальновидно. В глазах общественности можно выступить в роли защитника окружающей среды, напомнив историю масштабных экологических катастроф в Африке и Северном море, связанных с деятельностью англо-голландской компании Shell», – прокомментировал их позицию М. Погребинский (<http://izvestia.com.ua/ru/article/49033>, 28.01.2013).

При этом СМИ отмечают, что партия «Свобода», прошедшая в Верховную Раду по итогам октябрьских выборов, требует запретить экологически опасные, по ее мнению, проекты добычи сланцевого газа в Украине.

Председатель парламентского комитета по вопросам экологической политики, природопользования и ликвидации последствий Чернобыльской катастрофы И. Сех внесла на рассмотрение депутатов проект постановления «Экологические проблемы добычи сланцевого газа в Украине». Слушания запланированы на конец марта. В документе, подготовленном представителями оппозиционной фракции, сказано: «Возможные экологические проблемы, связанные с добычей сланцевого газа в Украине, в частности, экологические последствия применения технологии гидроразрыва пласта, вызывают протесты общественности».

Обращает на себя внимание то, что, как сообщают СМИ, даже в облсоветах Харьковской и Донецкой областей, которые в середине января дали добро на начало работ на своей территории, за такое решение проголосовали далеко не все депутаты. В западных областях местная власть вообще не торопится разрешать бурение. Представители «Свободы» заявляют, что люди готовы выйти на акции протеста (http://www.kievrus.com/index.php?news_id=1682&lang=rus, 28.01.2013).

Таким образом, проблема широкого разъяснения в массах нового способа добычи газа и его безопасности для густонаселенных регионов страны актуализируется. Следует учесть также, что замедление с ее реализацией может обернуться инспирированными оппозицией массовыми протестами, что, в свою очередь, будет негативно влиять на результаты ожидаемого саммита «Украина – ЕС».

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради В. Рибак 1 лютого проведе нараду з головами фракцій щодо підготовки питань, які опозиція вимагає розглянути на позачерговій сесії. Про це повідомляє прес-служба парламенту.

«Ініціатори проведення позачергової сесії не зібрали належної кількості підписів народних депутатів, адже після перевірки у Апараті парламенту зі 158 підписів 7 не відповідали оригіналам, а ще 10 підписів – викликали сумнів, бо вони поставлені проти прізвищ народних депутатів, яких на час збирання підписів не було на території України», – нагадав В. Рибак.

«Отже, фактично є тільки 141 підпис народних депутатів, що не викликають сумніву, замість необхідних за Конституцією 150 підписів», – уточнив він. Спікер висловився за необхідність обговорити це питання і з лідерами фракцій, і на засіданні Погоджувальної ради (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 30.01).

Фракція УДАР подала письмове звернення в Верховну Раду об ініціюванні питання об отриманні с позначки Голови Верховної Ради В. Рибак. Об этом сообщает пресс-служба партии.

УДАР требует выдать подписные листы, необходимые для сбора 150 подписей народных депутатов, как предусмотрено законом о Регламенте.

«Председатель Верховной Рады В. Рыбак, вопреки Конституции, законам и Регламенту, отказался созвать внеочередную сессию парламента по требованию трех оппозиционных фракций. Поэтому фракция УДАР начинает сбор подписей за отставку спикера Рыбака», – подчеркивают в партии (*МинПром – інформація бизнес-класа* (<http://minprom.ua>). – 2013. – 30.01).

Комітет з питань правової політики провів засідання, на якому вирішено організаційні питання та затверджено План роботи на період роботи другої сесії Верховної Ради сьомого скликання.

Зокрема, було вирішено створити шість підкомітетів:

– з питань правової політики, нормативно-правових актів, стандартів нормотворчої діяльності та планування законодавчої діяльності Верховної Ради України, головою обрано народного депутата С. Брайка;

– з питань внесення змін до Конституції України та Конституції Автономної Республіки Крим, конституційного законодавства, оцінки відповідності законопроектів та проектів інших актів Верховної Ради України Конституції України, головою обрано народного депутата М. Левченка;

– з питань цивільного законодавства, головою обрано народного депутата В. Полякова;

– з питань адміністративного законодавства, головою обрано народного депутата М. Катеринчука;

– з питань організації та діяльності органів юстиції і виконавчої служби, головою обрано народного депутата А. Мохника;

– з питань організації та діяльності нотаріату, головою обрано народного депутата С. Міщенко.

Впродовж другої сесії Верховної Ради сьомого скликання комітет планує підготувати до розгляду низку законопроектів. Голова комітету В. Писаренко акцентував увагу народних депутатів на проектах законів, які мають розглядатися у першому та другому читанні. Планом роботи передбачено й проведення комітетських слухань за темами: «Про практику застосування Закону “Про міжнародне приватне право”»; “Про практику застосування Закону “Про нотаріат”» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>).* – 2013. – 30.01).

Питання вдосконалення норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» було обговорено під час зустрічі голови Комітету з питань свободи слова та інформації М. Томенка з представниками Асоціації міст України.

На думку учасників зустрічі, вдосконалення потребують норми Закону, які стосуються, зокрема, визначення термінів конфіденційної та службової інформації, створення систем обліку документів розпорядника інформації, процедури підготовки відповіді на запити тощо. Під час обговорення М. Томенко зазначив, що «у чинному Законі існують певні положення, які не узгоджуються з іншими законодавчими та нормативними актами, зокрема щодо оприлюднення проектів рішень

районних рад за 20 днів до дати їх розгляду, порядку підготовки відповідей на запити стосовно бюджетного процесу тощо».

Голова комітету також запевнив присутніх, що під час підготовки змін і доповнень до Закону «Про доступ до публічної інформації» комітет співпрацюватиме з Асоціацією міст України (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 29.01).

Народні депутати від КПУ зареєстрували законопроект № 2128 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо впровадження смертної кари як виду покарання). Про це йдеться на офіційному сайті парламенту, повідомляє УНН. Зокрема, ініціаторами законопроекту є лідер комуністів П. Симоненко, І. Алексеев та І. Калетнік (Украинские Национальные Новости (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 30.01).

Народні депутати України з фракції ВО «Свобода» зареєстрували проект закону про введення мораторію на підвищення тарифів на електричну енергію, що відпускається населенню України. Про це йдеться на офіційному сайті парламенту, повідомляє УНН. Номер законопроекту 2135 (Украинские Национальные Новости (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 30.01).

Народний депутат України від фракції ВО «Батьківщина» А. Аваков зареєстрував законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони супроводу і перекриття дорожнього руху при проїзді Президента України, Голови Верховної Ради України та Прем'єр-міністра України). Про це йдеться на офіційному сайті парламенту, повідомляє УНН. Номер законопроекту 2127 (Украинские Национальные Новости (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 30.01).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович провів зустріч з керівниками антимонопольних відомств іноземних держав – учасниками міжнародного семінару «Стратегія розвитку конкурентного законодавства в Україні та огляд міжнародного досвіду».

«Цей представницький форум покликаний розвивати питання конкуренції. Антимонопольні організації будь-якої країни з ринковою економікою відіграють важливу роль», – зазначив глава держави.

Він додав, що подібні зустрічі є доброю нагодою для того, щоб поділитися досвідом та побачити шляхи подолання економічної кризи. «Дуже важливо, що цей системний підхід є традицією», – сказав В. Янукович.

Президент зазначив, що до складу Комітету з економічних реформ обов'язково входять представники Антимонопольного комітету України. «Думка Антимонопольного комітету України завжди має місце при здійсненні будь-яких економічних реформ», – наголосив глава держави (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (www.president.gov.ua). – 2013. – 29.01).

Складна економічна ситуація у світі вимагає модернізації різних сфер життєдіяльності та створення гнучких, ефективних механізмів впливу в тій чи іншій ситуації. Про це заявив Президент України В. Янукович під час зустрічі з керівниками антимонопольних відомств іноземних держав – учасниками міжнародного семінару «Стратегія розвитку конкурентного законодавства в Україні та огляд міжнародного досвіду».

«Ми вже три роки займаємося реформами в Україні, і завдяки цьому нам вдалося утримати економічну ситуацію, подолати той дефіцит бюджету, який був на початку 2010 року, – а він був близько 9 %, – і кожного року забезпечити зростання економіки», – заявив глава держави.

Президент також зазначив, що нині для України важливим завданням є підвищення конкурентоспроможності своєї продукції. «Якщо говорити про економіку, перш за все, в центрі цього питання стоїть питання конкурентоспроможності», – підкреслив В. Янукович (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 29.01).

Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив забезпечити повну технічну готовність до весняно-польових робіт. Відповідне доручення глава уряду дав під час засідання Кабінету Міністрів України 30 січня 2013 року.

«Немає більш важливого завдання, аніж добре підготуватися до проведення весняно-польових робіт, – наголосив М. Азаров. – Тож наразі дуже важливо правильно скоординувати підготовку до весняної кампанії».

Прем'єр-міністр доручив уточнити розрахунки та безумовно виконувати погоджені Мінагрополітики та регіональними адміністраціями плани-графіки створення достатніх запасів паливно-мастильних матеріалів, мінеральних добрив, засобів захисту рослин.

Глава уряду доручив віце-прем'єр-міністру Ю. Бойку, міністру енергетики та вугільної промисловості Е. Ставицькому, міністру аграрної політики та продовольства М. Присяжнюку забезпечити стабільність цін на ресурси для проведення весняно-польових робіт (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 30.01).

Найближчі роки мають стати періодом форсованого розвитку високотехнологічних галузей: IT-індустрії, автомобілебудування, авіа- та суднобудування, сільськогосподарського машинобудування, фармацевтичної промисловості, виробництва медичної техніки. На цьому наголосив Прем'єр-міністр М. Азаров під час засідання уряду 30 січня 2013 р.

Окрім того, глава уряду наголосив, що реалізація інвестиційних проектів у пріоритетних галузях має бути спрямо-

вана передусім на створення висококваліфікованої робочої сили, зайнятої у високотехнологічних робочих місцях.

За його словами, зокрема, у Програмі активізації розвитку економіки на 2013–2014 рр. заплановані заходи, які обумовлять створення в Україні конкурентоспроможного легкового автомобілебудування з рівнем локалізації понад 55 %; модернізацію виробничих потужностей 35 підприємств сільськогосподарського машинобудування; підвищення технічного рівня та завантаження замовленнями підприємств суднобудування (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 30.01).

В Україні створять Державний банк розвитку для забезпечення реального сектору економіки довгостроковими кредитами з метою модернізації виробництва. Це передбачено Державною програмою активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки. Про це повідомив Прем'єр-міністр М. Азаров під час засідання уряду 30 січня 2013 року.

«Одним з головних елементів нової системи стимулювання модернізації має стати Державний банк розвитку, ресурсами якого будуть забезпечуватися довгострокові кредити на виконання проєктів модернізації виробництва», – сказав М. Азаров.

За словами М. Азарова, окремої уваги потребує стимулювання інвестиційної активності суб'єктів малого підприємництва, зокрема шляхом надання мікрокредитів суб'єктам малого підприємництва для започаткування та ведення власної справи.

Прем'єр-міністр також звернув увагу робочої групи з доопрацювання проєкту Програми активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки, що усі заходи цієї Програми повинні мати конкретний ефект і чітко визначені періоди реалізації (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 30.01).

У 2012 році закладено фундамент для подальшого розвитку вітчизняної економіки. Про це під час засідання Ради підприємців при Кабінеті Міністрів повідомив Прем'єр-

міністр України М. Азаров. «При всіх труднощах 2012 рік таки заклав фундамент для подальшого розвитку нашої економіки», – зазначив М. Азаров, додавши, що це, перш за все, продовження реформ, які в країні проводилися, це створення сприятливого клімату для економіки. Він нагадав, що з 1 січня 2013 р. в Україні зменшився податок на прибуток на 2 %, а також вступили в силу багато законів, розрахованих на розвиток пріоритетних галузей економіки.

М. Азаров також зазначив, що в цьому році планується перехід до курсу пом'якшення монетарної політики і підтримки фінансування вітчизняної промисловості.

М. Азаров підкреслив, що, незважаючи на високі ціни на енергоносії, рецесію світової економіки, в 2012 році в Україні практично стабільними залишалися основні тарифи. «Переважає більшість товарних позицій або були в цінах стабільними, або мали тенденцію до зниження, за рахунок чого ми зафіксували дефляцію в країні», – сказав глава уряду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 29.01).

Правительство не готово идти на жесткие и непопулярные решения для преодоления негативных тенденций в экономике. Об этом говорится в публикации издания «Коммерсант-Украина» по итогам заседания Совета предпринимателей при Кабинете Министров под председательством Премьера Н. Азарова.

Глава правительства отверг предложение исполнительного директора Всеукраинского объединения работодателей легкой промышленности В. Изовит об отмене упрощенного налогообложения для предпринимателей, торгующих импортной одеждой, которая, по ее мнению, зачастую оказывается контрабандной. «По-вашему, если мы введем кассовые аппараты, то ликвидируем тень? Но ведь все предприниматели против! Мы пробовали это сделать, а люди вышли на налоговый “майдан”», – подчеркнул Н. Азаров.

Не поддержав данную инициативу, он посоветовал В. Изовит продумать другой алгоритм защиты интересов легкой про-

мышленности. Глава Государственной службы по регуляторной политике и предпринимательству М. Бродский поддержал идею В. Изовит о внедрении обязательной установки кассовых аппаратов. В свою очередь Н. Азаров, несмотря на заявленное стремление к жестким мерам, оказался все же не готов принимать решения, способные спровоцировать уличные протесты. «Нужно искать оптимальные решения. Бродский, конечно, предлагает вариант, но я знаю: пойдешь у него на поводу – обязательно “майдан” получишь», – резюмировал Премьер.

Ранее Н. Азаров заявил, что правительство не воспринимает язык угроз и шантажа со стороны бизнеса (*МинПром – інформація бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2013. – 30.01).

Прем'єр М. Азаров ініціював звільнення голови Укрдержреєстру Л. Єфименка за незадовільну організацію роботи Державної реєстраційної служби. Про це він заявив під час засідання уряду 30 січня.

За його словами, у країні запрацювала Державна реєстраційна служба, яка була покликана скоротити терміни та кількість процедур під час продажу нерухомості, а також дала змогу здійснювати процедуру реєстрації як працівниками Держреєстру, так і приватними нотаріусами. «Усе це добре задумано, але як виконується. Я незадоволений тими помилками і недоліками, а іноді очевидними організаційними прорахунками під час запровадження нової системи. Чому з самого початку для людей були створені певні незручності? Хто заважав уникнути їх одразу ж?» – обурився М. Азаров. За його словами, в кількох обласних центрах і навіть в Києві центри реєстрації відкрилися у погано пристосованих і важкодоступних для громадян місцях. Крім того, громадяни були погано поінформовані про місце і час роботи центрів реєстрації, у результаті чого виникали черги і справедливі нарікання (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 30.01).

Уряд України звільнив І. Якубовича з посади генерального директора Аграрного фонду. Про це повідомила міністр

Кабміну О. Лукаш. За її словами, таке рішення Кабмін ухвалив на засіданні 30 січня.

О. Лукаш зазначила, що гендиректором Аграрного фонду призначено О. Кирюка, який дотепер обіймав у фонді посаду заступника гендиректора (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2013. – 30.01).

Міністр закордонних справ України Л. Кожара розпочав дводенний візит до ЄС, повідомили УНН в прес-службі МЗС.

Це перший візит Л. Кожари як міністра до Брюсселю. Під час цього візиту міністр планує зустрітись з віце-президентом Європейської комісії і за сумісництвом представником ЄС із закордонних справ К. Ештон, єврокомісарами з питань розширення та європейської політики сусідства Ш. Фюле, енергетики Г. Оттінгером та внутрішніх справ С. Мальмстрьом.

Крім цього, глава українського МЗС планує зустрітись з міністрами закордонних справ країн-членів ЄС у форматі «Україна + група друзів України в ЄС», а також провести низку зустрічей з керівниками комітетів та політичних груп Європейського парламенту.

Візит глави МЗС спрямований перш за все на підготовку до саміту «Україна – ЄС». Серед інших питань, які під час візиту підніматиме український міністр – стан виконання порядку денного асоціації та питання регіональної безпеки, а також визначення пріоритетів двосторонньої співпраці на ближчу перспективу. Окрему увагу буде приділено посиленню взаємодії між Україною як головною в ОБСЄ та Європейським Союзом. Експерти відзначають, що під час переговорів також може підніматись питання підтримки з боку ЄС в новому газовому протистоянні України з Росією.

Нагадаємо, 25 лютого повинен відбутись саміт «Україна – ЄС» (*Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua)*). – 2013. – 30.01).

30 січня в Брюсселі Л. Кожара провів зустріч з комісаром ЄС з питань енергетики Г. Оттінгером.

Співрозмовники обмінялися думками щодо пріоритетів внутрішньої та зовнішньої політики України у сфері енергетики. Йдеться, зокрема, про збільшення видобутку та виробництва власних енергоресурсів, оптимізацію їх імпорту та енергоефективність. Комісар і міністр обговорили енергетичний порядок денний саміту «Україна – ЄС».

Л. Кожара та Г. Оттінгер торкнулися також питання поглиблення двостороннього співробітництва Україна – ЄС в енергетичній сфері в рамках Договору про Енергетичне співтовариство. Сторони обговорили питання забезпечення Євросоюзу та України енергоносіями, зокрема транзит російського газу територією України, реверсні поставки газу з країн-членів ЄС до України, а також перспективи видобутку сланцевого газу в Україні.

Міністр закордонних справ України запевнив комісара ЄС, що Україна залишатиметься надійним транзитером російського газу до держав-членів ЄС. Л. Кожара та Г. Оттінгер відзначили успішну співпрацю України та ЄС в сфері атомної енергетики (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 30.01).

29 січня 2013 року міністр закордонних справ України Л. Кожара провів телефонну розмову з міністром закордонних справ Федеративної Республіки Бразилія А. Патріотіою. Під час розмови керівник українського зовнішньополітичного відомства висловив щирі співчуття своєму бразильському колезі у зв'язку із загибеллю 27 січня великої кількості людей внаслідок пожежі у нічному клубі м. Санта Марія, штат Ріо Гранде ду Сул.

Бразильській стороні запропоновано допомогу у лікуванні постраждалих у Донецькому опіковому центрі, який має великий досвід лікування опіків та пересадки шкіри.

Міністри також обмінялися думками щодо шляхів подальшої активізації політичного діалогу, зокрема підготовки двосторонніх візитів високого та найвищого рівня. Були обговорені актуальні питання взаємодії у реалізації спільних масштабних проектів, зокрема в аерокосмічній галузі (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 30.01).

Інтеграція України до європейського співтовариства, створення зони вільної торгівлі та умов для вільного пересування громадян, стануть серйозними чинниками впливу на проведення подальших реформ в Україні, зокрема, у правовій сфері. На цьому наголосив міністр юстиції України О. Лавринович під час зустрічі з послом Європейського Союзу в Україні Я. Томбінські. Зустріч відбулася 29 січня в українському Міністерстві юстиції.

За словами посла, на сьогодні, що стосується правової сфери, не вирішеним питанням залишається завершення реформування української прокуратури.

Міністр юстиції України у цьому зв'язку зазначив, що Україною закладені серйозні передумови для здійснення цієї реформи. Зокрема, новий Кримінально-процесуальний кодекс та зміни, внесені до закону про прокуратуру, суттєво обмежили невластиві повноваження, які мала ця наглядова інстанція в Україні.

О. Лавринович висловив упевненість, що інтенсифікація інтеграційних процесів України, зокрема проведення саміту «Україна – ЄС», який має відбутися 25 лютого у Брюсселі, стане серйозним імпульсом для українського політикуму щодо здійснення подальших реформ.

Під час зустрічі з послом ЄС в Україні були також обговорені питання щодо моніторингу впровадження нового КПК тощо. Міністр юстиції наголосив, що Україна відкрита до діалогу (**Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2013. – 29.01**).

Український уряд має намір домовитися про розстрочку виплати боргу ЄЕСУ перед Міноборони РФ. Про це заявив міністр юстиції України О. Лавринович.

«У держбюджеті повної суми для того, щоб розрахуватися по цьому рішенню і по всіх інших, які передбачені на виконання судових рішень, недостатньо, тому очевидно, що буде процес домовленості про те, щоб хоча б розтягнути цю виплату за часом», – сказав він (**Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2013. – 30.01**).

Объединенная оппозиция в срочном порядке намерена проинформировать послов иностранных государств, ПАСЕ, Европарламент и международные правозащитные организации о грубом и систематическом нарушении прав человека в случае с Ю. Луценко.

Действия Государственной пенитенциарной службы станут предметом особого рассмотрения во время внеочередной сессии Верховной Рады Украины. Об этом говорится в заявлении объединенной оппозиции, размещенном на сайте «Батьківщини».

Как сказано в заявлении, без завершения курса реабилитации после проведения операции, в тяжелом состоянии, с открытым кровотечением тюремщики силой этапировали Ю. Луценко в колонию. В связи с этим объединенная оппозиция заявляет, что своими циничными аморальными действиями власть нарушает основоположные права Ю. Луценко, в первую очередь право на жизнь. Его принудительный вывоз из больницы без завершения курса интенсивной терапии и послеоперационной реабилитации является покушением на его жизнь. В оппозиции считают, что ответственность за любые осложнения в здоровье Ю. Луценко лежат только на власти. Напомним, утром 30 января осужденного экс-главу МВД Украины Ю. Луценко, прооперированного в киевской клинике «Оберіг», этапировали в Менскую колонию. По информации Государственной пенитенциарной службы Украины, 30 января Ю. Луценко был выписан врачами Киевской универсальной медицинской клиники «Оберіг» из стационара (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2013. – 30.01).

Руководители молодежного движения «Украинский выбор» провели 25 января 2013 года в Донецке встречу с представителями студенчества и СМИ на тему: «Институт референдума и социальная активность молодежи».

В ходе беседы был сделан акцент на роль молодежи в процессе государственного управления и представлен проект

закона «О всеукраинском и местных референдумах по народной инициативе».

Как известно, 6 ноября 2012 г. Верховная Рада Украины приняла закон о проведении всеукраинского референдума. Однако инициатор общественного движения «Украинский выбор» В. Медведчук видит в законе целый ряд неточностей иумышленно внесенных дополнений для манипуляций общественным мнением. Правовая группа движения «Украинский выбор» разработала проект закона «О всеукраинском и местных референдумах по народной инициативе», который вскоре будет зарегистрирован в парламенте, а также пакет изменений в Конституцию, который позволит закону работать.

Говоря о роли молодежи в процессе государственного управления, координатор молодежного центра «Украинский выбор» в Донецкой области А. Кременчуцкий заявил, что на сегодня серьезной проблемой является низкая социальная и политическая активность молодежи (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2013. – 29.01).

Отказ Окружного суда Гамбурга удовлетворить иск экс-премьера Украины Ю. Тимошенко к действующему главе правительства Н. Азарову стал сильнейшим разочарованием для экс-премьера. Такое мнение высказал директор Института украинской политики К. Бондаренко на брифинге.

«В принципе Тимошенко никогда не скрывала пренебрежения к украинским судам, но всегда говорила с пиететом по отношению к европейской Фемиде. Для нее все в Украине были врагами, теперь же враги и в Европе», – отметил он. По словам эксперта, экс-премьер возлагала большие надежды на европейские судебные инстанции.

«Заявление Ю. Тимошенко об отказе выполнять решение гамбургского суда о выплате 300 тыс. евро судебных издержек указывает, что она действует абсолютно хаотично и непоследовательно. Поэтому не удивлюсь, если она заявит, что суд Гамбурга куплен Партией регионов, а если Европейский

суд по правам человека не удовлетворит ее требования, то Тимошенко скажет, что его купил сам Янукович», – предположил эксперт.

Напомним, депутат Верховной Рады от блока «Батьківщина» С. Власенко, координирующий защиту Ю.Тимошенко в СМИ, заявил, что экс-премьер не намерена платить 300 тыс. евро судебных издержек по решению Окружного суда Гамбурга. Ранее С. Власенко утверждал, что такого решения вообще не существует. Как известно, экс-премьер обратилась в суд Гамбурга с иском к Н. Азарову после его интервью немецким СМИ. Ю. Тимошенко просила суд запретить Н. Азарову публично заявлять о ее коррупционных связях с экс-премьером Украины П. Лазаренко.

Однако Окружной суд Гамбурга решил, что запрет высказываться на эту тему Н. Азарову может расцениваться как запугивание и запрет на свободу слова. Суд также обязал Ю. Тимошенко выплатить 300 тыс. евро судебных издержек (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2013. – 30.01*).

Посол Украины в Республике Армения И. Кухта провел встречу с главой наблюдателей за выборами в Армении Х. Таглиавини.

В ходе этой встречи И. Кухта был проинформирован о ходе деятельности миссий ОБСЕ, работы наблюдателей, которые планируют вести наблюдение за тем, как будут проходить выборы президента Армении в феврале 2013 года. Посол Украины в Армении провел обмен мнениями с главой миссии наблюдателей о предвыборной кампании кандидатов в президенты.

Также было принято решение отправить на выборы в Армению наблюдателей от Украины. Х. Таглиавини выразила уверенность в том, что украинские наблюдатели помогут всей миссии наблюдателей за выборами в Армении работать более качественно (*УРА-Информ (<http://ura-inform.com>). – 2013. – 29.01*).

29 января во многих городах представители КПУ вышли на акции протеста против сотрудничества с Международным валютным фондом.

В Киеве участники акции провели шествие от здания Кабинета через Национальный банк к зданию Администрации Президента Украины. Акция проводилась под лозунгами «Нет кредитам МВФ!», «МВФ, go home!», «Таможенному союзу – да!», «Народному правительству – да!». Участники акции передали представителю Администрации Президента резолюцию, в которой потребовали от главы государства немедленно прекратить переговорный процесс с миссией МВФ, а также активизировать экономическую интеграцию со странами Таможенного союза.

Коммунисты Полтавы и Полтавской области в рамках акции «Нет сотрудничеству с МВФ» провели работу агитпостов. Агитаторы раздавали листовки, газеты и разъясняли населению всю пагубность зависимости Украины от МВФ, последствия долговой кабалы, в которую загоняет народ Украины олигархическая власть. Отмечалось, что деньги, выделяемые МВФ, в лучшем случае, направляются на текущие расходы, в худшем – бесследно исчезают, а Украина лишь консервирует проблемы, усиливая зависимость от кредитов и обрекая себя на дальнейшее сотрудничество с МВФ. В продолжение акции 5 февраля коммунистами Полтавы планируется пикетирование Полтавской областной государственной администрации с последующим принятием соответствующей резолюции.

Подобные акции прошли в Харькове, Николаеве, Виннице, Сумах и других городах (*Компартія України (www.kpu.ua)*). – 2013. – 30.01).

Коммунисты Изюмщины провели пикетирование здания Изюмской администрации, где в это время проходила сессия райсовета.

Коммунисты выступают против решения сессии Харьковского облсовета от 17 января 2013 г., которое дало разреше-

ние компании известной транснациональной корпорации Shell на разработку сланцевого газа на Юзовской площади, большая часть которой проходит через территорию Изюмского района.

Отмечалось, что на украинских землях будет проводиться добыча газа варварскими методами. Разработка сланцевого газа – это серьезная угроза для экологии, загрязнение почвы и водных ресурсов химикатами, использующимися для гидровзрыва. Гидровзрыв, который является основой метода добычи сланцевого газа, приводит к искусственным землетрясениям, а ведь разработка будет вестись по подножию горы Кремянец и вдоль русла реки Северский Донец.

Коммунисты выдвинули требование отменить незаконное решение облсовета о разработках сланцевого газа на Изюмщине, провести общественные слушания на территориях сельских советов, где будет проводиться разработка, при участии представителей компании – разработчика, экологов и представителей областной власти, а также провести референдум по этому вопросу (*Компартія України (www.kpu.ua)*. – 2013. – 29.01).

В Одессе активисты разных политических сил провели акции протеста. Представители организации «Молодежное единство» в количестве около 30 человек сожгли рядом с главным корпусом Одесского национального университета им. И. Мечникова черно-красный флаг ОУН-УПА, а также напечатанные на бумаге свастику и символы ВО «Свобода».

В парке им. Т. Шевченко собралось около 80 представителей ВО «Свобода», которые провели свой митинг с факелами в честь героев Крут. В конце акции они сожгли флаг с изображением И. Сталина.

Напомним, Одесский окружной административный суд запретил проведение в центре Одессы марша ко дню памяти героев Крут и акций, направленных на его противодействие (*Четверта Влада (http://4vlada.net)*. – 2013. – 29.01).

Правительство Украины планирует выделить 13 млн грн для оказания помощи предпринимательству.

Как заявил первый замминистра торговли и экономического развития А. Максютя в ходе заседания Совета предпринимателей, будут внедрены программы по микрокредитованию малого бизнеса, а также будет внедрена программа по оказанию поддержки предпринимательству Украины.

Правительство рассчитывает на развитие предприятий благодаря поддержке предпринимательства. Так, в течение 2013 г. ожидается увеличение числа предприятий примерно на 20 %, добавил А. Максютя (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2013. – 30.01).

Компания Shell обязалась инвестировать в разработку Юзовского участка 410 млн долл. Об этом заявил на пресс-конференции министр энергетики и угольной промышленности Украины Э. Ставицкий.

Он отметил, что согласно договору с Shell на первом этапе компания обязалась выполнить геологическую разведку и инвестировать 410 млн долл., которые будут освоены в ближайшие 3–5 лет. Министр рассчитывает, что первые результаты по инвестпрограмме можно ожидать до 2015 г. «По оптимистическому сценарию, добыча компании на Юзовском участке составит до 20 млрд куб. м газа в год. Вы знаете, что сейчас Украина добывает около 20 млрд куб. м газа в год, так что это существенно улучшит баланс Украины в энергетической сфере», – подчеркнул глава Минэнерго.

Кроме того, Э. Ставицкий добавил, что в ближайшее время должны быть подписаны еще два договора о распределении продукции – по Олесскому месторождению во Львовской и Ивано-Франковской областях и Скифской площади шельфа Черного моря. «Я думаю, что в ближайший месяц мы отработаем все вопросы», – сказал он (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>)). – 2013. – 30.01).

Экспорт из Украины овощей может увеличиться до апреля 2013 г. за счет разницы их цен на внутреннем и внешних рынках. Об этом говорится в сообщении Украинского клуба аграрного бизнеса.

По данным агентства AgriSurvey, экспорт овощей из Украины активизировался в конце 2012 г. В частности, в декабре на внешние рынки было поставлено 6,77 тыс. т картофеля, лука, моркови и капусты, что в 2,2 раза больше, чем в ноябре 2012 г. В денежном выражении экспорт вырос до 882 тыс. долл. с 433 тыс. долл.

Напомним, по данным Госстата, Украина в 2012 г. собрала 23,25 млн т картофеля (на 4,1 % меньше 2011 г.), 10 млн т овощей (на 1,8 % больше 2011 г.). Минагропрод планирует к 2014 г. увеличить мощности по хранению овощей в 4,2 раза – до 1 млн т (*Ukrapk.com* (<http://ukrapk.com>). – 2013. – 30.01).

Производство молока в Украине в 2013 г. может увеличиться на 3,2 % по сравнению с 2012 г. – до 11,75 млн т, считает директор департамента животноводства Министерства аграрной политики и продовольствия Украины А. Гетья.

«В прошлом году нам удалось стабилизировать производство молока в Украине, и эти положительные тенденции будут сохранены в 2013 г. Мы прогнозируем производство молока в объеме 11,75 млн т, что обеспечит потребление молока на душу населения на уровне 217,3 кг», – цитирует эксперта пресс-служба Минагропрода.

По прогнозам эксперта, импорт молочной продукции в этом году уменьшится почти на 21,5 %, а экспорт – возрастет на 17,4 %.

Рост в отрасли, по мнению А. Гети, будет достигнут в основном за счет улучшения технологий производства молока в сельскохозяйственных предприятиях и, как следствие, наращивания надоев на фоне стабилизации численности поголовья коров. Он также сообщил, что в текущем году ожидается

строительство и ввод в эксплуатацию 167 новых молочных ферм (*Ukrapk.com* (<http://ukrapk.com>)). – 2013. – 30.01).

За січень – грудень 2012 р. суб'єктами галузі зв'язку отримано доходів від надання послуг майже на 52,3 млрд грн, що на 2 млрд грн більше, ніж за 2011 р.

Про це йдеться у повідомленні Держслужби спецзв'язку та захисту інформації.

«Зростання загальних доходів відбулося переважно завдяки зростанню доходів від послуг місцевого телефонного зв'язку – на 825,9 млн грн, із передачі даних і забезпечення доступу до мережі Інтернет – на 652,3 млн грн, послуг рухомого (мобільного) зв'язку – на 525,8 млн грн», – сказано у повідомленні.

За даними відомства, найбільшу питому вагу у загальній сумі доходів від послуг зв'язку займають доходи, отримані від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку – 60,4 %, фіксованого телефонного зв'язку – 16,2 % і забезпечення доступу до мережі Інтернет – 10,3 %, тоді як послуги поштового зв'язку і з передачі та прийому телерадіопрограм, радіозв'язку становили 7,2 % і 4,4 % відповідно (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua)). – 2013. – 30.01).

Антимонопольный комитет Украины рассмотрит вопрос касательно цен на железнодорожные перевозки в поездах Hyundai только тогда, когда поезда станут работать без перебоев.

Глава АМКУ В. Цушко подчеркнул, что пресса разрекламировала поломки поездов Hyundai настолько красочно, что билеты на эти поезда уже практически не покупают. Поэтому нет смысла исследовать цену пассажирского билета. Такова сегодняшняя позиция ведомства.

В. Цушко прибавил, что нет смысла привлекать ресурсы комитета для того, чтобы сегодня заниматься исследовательской работой. У АМКУ есть и множество более серьезных задач, попытожил он.

Как сообщалось ранее, в конце декабря 2012 г. Р. Кузьмин, заместитель главы Антимонопольного комитета, заявил о том, что АМКУ начал расследование по факту массовых жалоб на стоимость проезда на поездах Hyundai (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2013. – 30.01).

Державні та приватні нотаріуси Києва в 2012 р. зареєстрували 53 тис. 182 договори відчуження нерухомого майна. Це на 36,8 % більше, ніж у 2012 р., коли були зареєстровані 38 тис. 852 угоди. Про це повідомили в ІАП «Столична нерухомість» з посиланням на дані в. о. начальника Управління нотаріату Головного управління юстиції у Києві О. Мінерта (http://gazeta.ua/articles/business/_prodazhi-kvartir-na-ovorinci-kieva-zrosli-na-tretinu/479906)>Gazeta.ua).

Лєвова частка цих договорів припадає на відчуження квартир та будинків (житлова нерухомість) – 33 тис. 531 (проти 30 тис. 885 у 2011 р.).

Ці дані Мін'юст надав на основі звітів нотаріусів, які ті зобов'язані подавати до міністерства раз на півроку. Виходячи з цього, видно, що, як і в попередньому році, друге півріччя було на ринку нерухомості Києва значно більш активним, ніж перші шість місяців року.

Так, за останні два квартали 2012 р. в Києві було зареєстровано 31 тис. 708 договорів відчуження нерухомого майна (з них 19 тис. 207 – житлова нерухомість) проти 21 тис. 474 у першому півріччі (14 тис. 324 стосувалися відчуження квартир та будинків) (*Gazeta.ua* (<http://gazeta.ua>)). – 2013. – 30.01)

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Дефіцит платіжного балансу України в 2012 р. становив 4,174 млрд дол., що на 70 % перевищує від'ємне сальдо, зафіксоване в 2011 р. Про це йдеться в повідомленні НБУ, опублікованому на сайті регулятора.

Згідно з повідомленням, дефіцит платіжного балансу країни в грудні 2012 р. становив 838 млн дол., збільшившись в дев'ять разів у порівнянні з груднем 2011 р. (93 млн дол.) і на 55,5 % в порівнянні з листопадом 2012 р. (539 млн дол.).

«У 2012 р. дефіцит зведеного платіжного балансу склав 4,2 млрд дол. (у 2011 р. – 2,5 млрд дол.). Дефіцит поточного рахунку в 2012 р. виріс до 14,4 млрд дол. або 8 % ВВП (у 2011 р. – 10,2 млрд дол. або 6,2 % ВВП).

Головним чинником цього було збільшення від'ємного сальдо торгівлі товарами до 20,5 млрд дол. у порівнянні з 16,3 млрд дол. в 2011 р.», – йдеться в повідомленні (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 29.01).

Заборгованість населення з оплати житлово-комунальних послуг збільшилась у грудні 2012 р. порівняно з листопадом на 8,5 % і на кінець грудня 2012 р. становила 12 млрд 680,4 млн грн. Про це повідомила Державна служба статистики у черговому експрес-випуску, пише *Gazeta.ua*. (http://gazeta.ua/articles/business/_ukrajinci-minulogo-roku-zaborgovali-12-6-milyarda-za-komunalku/479902)» *Gazeta.ua*

Середній термін заборгованості населення за всі послуги становив 4 місяці. Збільшення заборгованості відбулося у всіх регіонах України.

Загалом упродовж 2012 р. населення України сплатило за житлово-комунальні послуги 37 млрд грн, що становить 96,6 % нарахованих за цей період сум.

Серед регіонів найвищий рівень оплати за житлово-комунальні послуги спостерігався у Вінницькій, Закарпатській, Житомирській областях та у Києві, найнижчий – у Київській, Тернопільській, Чернівецькій та Луганській областях.

Упродовж січня – грудня 2012 р. населення сплатило за електроенергію 10 млрд 279,2 млн грн, що становить 142,1 % нарахованих за цей період сум (*Gazeta.ua* (<http://gazeta.ua>). – 2013. – 30.01).

Рост ВВП в Украине составил 0,2 % по сравнению с предыдущим годом. Об этом речь идет в программе по активизации развития украинской экономики, рассчитанной на 2013–2014 гг. Согласно данным Минэкономразвития страны, в течение девяти месяцев экономической рост в Украине составил 1,1 %, а в третьем квартале прошлого года объемы ВВП были сокращены на 1,3 %.

Активизация негативных процессов в отношении украинской экономики отразилось на экономических показателях 2012 г., в частности, в сфере строительства, сельского хозяйства, транспорта и прочих. Сохранение же кредитования на низком уровне также негативно повлияло на экономические показатели – отметили в Минэкономразвития (**УРА-Информ** (<http://ura-inform.com>)). – 2013. – 30.01).

Греции больше не понадобится курс на жесткую экономию после 2013 г., заявил министр финансов страны Я. Стурнарас, пишет UBR.ua (<http://ubr.ua/ukraine-and-world/events/ekonomika-grecii-nachnet-rasti-v-2014-godu-204924>).

«Риск выхода Греции из еврозоны сейчас очень невелик, – полагает Я. Стурнарас. – Нам удалось реформировать экономику. Рынки настроены оптимистично, сбережения возвращаются в банки, правительство платит свои долги в частном секторе, и Европа смотрит на нас по-другому».

В Греции сохраняется общественное недовольство политической жесткой экономии. Во многом из-за этого Брюссель значительно смягчил тон в переговорах с Грецией.

Вероятно, ВВП Греции завершит 6-летний спад уже в текущем году, однако в это верят далеко не все экономисты. В среднем предполагается, что экономика Греции потеряет 4,5 % в 2013 г. после падения на 6,5 % в 2012 г.

На фоне рецессии безработица в Греции подскочила до рекордных 26,8 % – одного из самых высоких уровней в Европе (**Украинский Бизнес Ресурс** (<http://ubr.ua>)). – 2013. – 29.01).

В январе индекс уверенности итальянских потребителей откатился до минимального уровня за последние 15 лет – 84,6 %. Опрошенные статистической службой Istat жители страны не видят улучшений ни в национальной экономике, ни в состоянии своих личных финансов.

Уже полтора года третья экономика еврозоны переживает рецессию, долги Италии в декабре 2012 г. превысили 2 трлн. евро, это 126 % от ее ВВП. Для того, чтобы привести бюджет в порядок и найти деньги на обслуживание долгов правительство М. Монти запустило болезненные для населения реформы. Но сохранить власти кабинет не сумел, в феврале в Италии пройдут выборы (*EURONEWS* (<http://ru.euronews.com>). – 2013. – 28.01).

Уровень безработицы среди иностранных граждан, проживающих в Испании, достиг уже 36,53 %, сообщает La Vanguardia. Это на 12 % выше уровня безработицы среди самих испанцев, который по последним данным равняется 24,23 % (<http://ubr.ua/labor-market/ukrainian-labor-market/bezrobotica-sredi-inostrancev-v-ispanii-sostavliaet-36-204997>).

Такая разница обуславливается, прежде всего, тем фактом, что большинство иностранцев в Испании заняты в сфере строительства – области, которая больше остальных пострадала от последствий экономического кризиса.

Кроме того, численность населения в возрасте от 16 до 64 лет уменьшилась больше среди иностранных граждан (на 169 200 человек в год). Многие, так и не найдя возможности работать в Испании, приняли решение вернуться на родину (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2013. – 29.01).

В декабре 2012 года потребительские цены в Европе выросли на 0,3 %, тогда как в России они увеличились на 0,5 %, говорится в справке Росстата по индексам цен в России и зарубежных странах, пишет UBR.ua

(<http://ubr.ua/ukraine-and-world/world/inflaciia-v-rossii-pochti-v-tri-raza-prevysila-sredneevropeiskuu-204733>).

«В декабре 2012 г. наиболее заметное увеличение потребительских цен по сравнению с предыдущим месяцем наблюдалось в Беларуси (на 1,4 %), Германии (на 0,9 %), Бразилии (на 0,8 %); за период с начала года – в Беларуси (на 21,8 %), Турции (на 6,1 %), Казахстане (на 6 %)», – говорится в документе.

В ряде стран, отмечает Росстат, цены на товары и услуги в декабре снижались на 0,1–0,6 %: в США, Канаде, некоторых странах ЕС.

По итогам 2012 года из 38 наблюдаемых стран цены снизились только в трех: в Швейцарии дефляция составила 0,3 %, в Украине – 0,2 %, в Японии – 0,1 %.

Среди стран ЕС наиболее заметный прирост цен на продукты в декабре по сравнению с ноябрем 2012 г. отмечался в Великобритании, Нидерландах, Чешской Республике, Австрии (1,2–1,6 %). За весь 2012 г. самой высокой продуктовой инфляция была в Венгрии (7,8 %), Румынии, Финляндии и на Мальте (6,6–7,2 %). Инфляция в России с начала года достигла 6 % (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2013. – 28.01).

Економіка США у IV кварталі 2012 року неочікувано скоротилась на 0,1 % відносно III кварталу. Аналітики на Wall Street прогнозували зростання на 1,1 %, жоден з них не передбачав погіршення економічної ситуації, передає ВВС.

Якщо ця інформація, надана бюро економічного аналізу як попередня, буде підтверджена, це стане найгіршим показником для економіки США з 2009 року. З липня до вересня 2012 р. економіка країни зросла на 3,1 %.

Загалом за 2012 р. економіка США зросла на 2,2 %, тоді як зростання у 2011 р. становило 1,8 % (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 30.01).

Бюлетень підготували:
О. Ворошилов, С. Горова, А. Потыха, І. Соколова.
Редакційна група: Т. Дубас,
Л. Степченко, Ю. Шлапак
Комп'ютерна верстка:
І. Соколова

Підп. до друку 31.01.2013.
Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 2,11. Наклад 8 пр.
Видається в друкованому та електронному вигляді
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції
ДК № 1390 від 11.06.2003 р.